REPUBLIKA SLOVENIJA

DRŽAVNI ZBOR

Preiskovalna komisija

za ugotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi nakupa lahkih oklepnih kolesnih vozil 6x6, vladnega letala, havbic 155 mm, sistema za upravljanje ognja (ACCS), letal Pilatus in obnovi tankov T55-S financiranih v okviru temeljnih razvojnih programov obrambnih sil Republike Slovenije v letih 1994 do 2007 zaradi suma, da so bili posli politično dogovorjeni, vodeni netransparentno in da so negospodarni, ter zaradi suma o prisotnosti klientelizma in korupcije, in za ugotovitev suma o odgovornosti nosilcev javnih funkcij pri razorožitvi nekdanje teritorialne obrambe

Številka: 200-03/07-6/13
Datum: 16. 6. 2008

Državni zbor
Republike Slovenije
France Cukjati, dr. med.
predsednik

Spoštovani!

V prilogi Vam pošiljam *Poročilo Preiskovalne komisije za ugotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi nakupa lahkih oklepnih kolesnih vozil 6x6, vladnega letala, havbic 155 mm, sistema za upravljanje ognja (ACCS), letal Pilatus in obnovi tankov T55-S financiranih v okviru temeljnih razvojnih programov obrambnih sil Republike Slovenije v letih 1994 do 2007 zaradi suma, da so bili posli politično dogovorjeni, vodeni netransparentno in da so negospodarni, ter zaradi suma o prisotnosti klientelizma in korupcije, in za ugotovitev suma o odgovornosti nosilcev javnih funkcij pri razorožitvi nekdanje teritorialne obrambe*, ki ga je Preiskovalna komisija sprejela na 5. seji. Poročilo je javno, razen priloge, ki nosi oznako INTERNO in se nahaja v Varovanem območju Državnega zbora.

Ob tem so člani sprejeli sklep, s katerim Vam predlagajo, da *uvrstite obravnavo Poročila na prvo naslednjo (predvidoma julijsko) sejo Državnega zbora*.

S spoštovanjem!

Zvonko Černač
predsednik

Priloženo:
- poročilo

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Preiskovalna komisija
za ugotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi nakupa lahkih oklepnih kolesnih vozil 6x6, vladnega letala, havbic 155 mm, sistema za upravljanje ognja (ACCS), letal Pilatus in obnovi tankov T55-S financiranih v okviru temeljnih razvojnih programov obrambnih sil Republike Slovenije v letih 1994 do 2007 zaradi suma, da so bili posli politično dogovorjeni, vodeni netransparentno in da so negospodarni, ter zaradi suma o prisotnosti klientelizma in korupcije, in za ugotovitev suma o odgovornosti nosilcev javnih funkcij pri razorožitvi nekdanje teritorialne obrambe

Številka: 200-03/07-6/13
Datum: 12. 06. 2008

POROČILO

Preiskovalne komisije za ugotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi nakupa lahkih oklepnih kolesnih vozil 6x6, vladnega letala, havbic 155 mm, sistema za upravljanje ognja (ACCS), letal Pilatus in obnovi tankov T55-S financiranih v okviru temeljnih razvojnih programov obrambnih sil Republike Slovenije v letih 1994 do 2007 zaradi suma, da so bili posli politično dogovorjeni, vodeni netransparentno in da so negospodarni, ter zaradi suma o prisotnosti klientelizma in korupcije, in za ugotovitev suma o odgovornosti nosilcev javnih funkcij pri razorožitvi nekdanje teritorialne obrambe

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

K A Z A L O

1. Odreditev parlamentarne preiskave in sestava Preiskovalne komisije 3

2. Opis poteka parlamentarne preiskave *6*

2.1. Konstitutivna seja 6

2.2. Pripravljalna preiskovalna dejanja 6

Sklep o izvedbi pripravljalnih preiskovalnih dejanj 6

3. Dokazni sklep *8*

4. Izvedba dokazov 9

4.1.1. Ogled oborožitve *9*

4.1.1.1. lahko oklepno kolesno vozilo 6x6, havbica 155 mm, sistem za upravljanje ognja (ACCS), obnovljeni tank T55-S *9*

4.1.1.2. letala Pilatus *10*

4.1.2.. Zaslišanje prič: 11

4.1.2.1. Zdenka Pavčka, direktorja skupine Viator & Vektor, Ljubljana *12*

4.1.2.2. Mirka Bandlja, nekdanjega generalnega sekretarja Vlade Republike Slovenije *13*

4.1.2.3. mag. Antona Ropa, nekdanjega predsednika Vlade Republike Slovenije *14*

4.1.2.4. dr. Iztoka Podbregarja, nekdanjega državnega sekretarja v Ministrstvu za obrambo, člana posebne strokovne skupine za pogajanje s proizvajalcem letal Dassaultu Aviation, Francija *15*

4.1.3. Vpogled v gradivo in dokumentacijo povezano s preiskavo *16*

5. Stroški Preiskovalne komisije *16*

6. Bistvene ugotovite *17*

7. Predlogi sklepov za sejo Državnega zbora *28*

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

1. Odreditev parlamentarne preiskave in sestava Preiskovalne komisije

Preiskovalna komisija za ugotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi nakupa lahkih oklepnih kolesnih vozil 6x6, vladnega letala, havbic 155 mm, sistema za upravljanje ognja (ACCS), letal Pilatus in obnovi tankov T55-S financiranih v okviru temeljnih razvojnih programov obrambnih sil Republike Slovenije v letih 1994 do 2007 zaradi suma, da so bili posli politično dogovorjeni, vodeni netransparentno in da so negospodarni, ter zaradi suma o prisotnosti klientelizma in korupcije, in za ugotovitev suma o odgovornosti nosilcev javnih funkcij pri razorožitvi nekdanje teritorialne obrambe (v nadaljevanju: Preiskovalna komisija) je bila **odrejena na 27. seji** Državnega zbora Republike Slovenije dne **26. 4. 2007.** Z **aktom o odreditvi** je Državni zbor določil namen preiskave in sicer:

"- ugotoviti, ali so bili projekti v okviru izvajanja temeljnih razvojnih programov na Ministrstvu za obrambo izvedeno transparentno in s skrbnostjo dobrega gospodarja.
- ugotoviti, ali so bili razpisi in podpisane pogodbe navedenih projektov izvedene skladno s predpisi in usmeritvami, ki jih je sprejel Državni zbor Republike Slovenije.
- ugotoviti in razjasniti pogoje in postopke oddaje naročil zaupne narave, izbora ponudb, pogajanj ter vsebino pogodb.
- ugotoviti, ali so bili izvedeni nakupi preko posrednikov.
- ugotoviti kakšen interes in kakšne povezave oziroma povezani posli so bili v ozadju nakupov.
- preveriti, dokazati ali ovreči sum o posredni in neposredni povezavi med fizičnimi in pravnimi osebami ter nosilci javnih funkcij v zvezi z navedenimi nakupi.
- ugotoviti stopnjo vpletenosti posameznih nosilcev javnih funkcij z njihovim političnim vplivom na izbor, na pogajanja in na podpis pogodb.
- ugotoviti stopnjo politične odgovornosti posameznih nosilcev javnih funkcij pri izvedbi posameznih projektov.
- ugotoviti, dokazati ali ovreči sum oškodovanja države pri navedenih projektih.
- ugotoviti uporabno vrednost kupljene opreme in stopnjo njene funkcionalne uporabnosti za obrambno pripravljenost države ter vpliv teh nabav na izpolnjevanje mednarodnih obveznosti države.
- ugotoviti, ali je bil Državni zbor RS o nakupih ustrezno in pravočasno seznanjen v fazi priprav in izvedbe.
- ugotoviti odgovornost nosilcev javnih funkcij pri razorožitvi nekdanje teritorialne obrambe".

Državni zbor je na 28. seji dne 31. 5. 2007 sprejel **sklep o sestavi in imenovanju predsednika, podpredsednika ter članov in namestnikov članov Preiskovalne komisije** in z njim določil, da ima Preiskovalna komisija predsednika, podpredsednika, 7 članov in 5 namestnikov članov, ki se imenujejo izmed poslancev Državnega zbora Republike Slovenije. Glede zastopanosti poslanskih skupin je bilo določeno, da ima v Preiskovalni komisiji:

- Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke 1 člana in 1 namestnika člana,
- Poslanska skupina Socialnih demokratov 1 člana in 1 namestnika člana,
- Poslanska skupina Poslanski klub Liberalne demokracije Slovenije 1 člana in 1 namestnika člana,
- Poslanska skupina Nove Slovenije 1 člana,

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

- Poslanska skupina Slovenske ljudske stranke 1 člana in 1 namestnika člana,
- Poslanska skupina Slovenske nacionalne stranke 1 člana in 1 namestnika člana,
- Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije 1 člana.

S sklepom je Državni zbor upoštevaje navedene zastopanosti poslanskih skupin imenoval naslednje člane oziroma namestnike:

za člane:	za namestnike članov:
Zvonko Černač, PS SDS	Robert Hrovat, PS SDS
Aurelio Juri, PS SD	mag. Milan M. Cvikl, PS SD
Anton Anderlič, PS PK LDS	Geza Džuban, PS PK LDS
Jožef Horvat, PS NSi	
Josip Bajc, PS SLS	Marjan Drofenik, PS SLS
Zmago Jelinčič Plemeniti, PS SNS	Srečko Prijatelj PS SNS
mag. Vasja Klavora, PS DeSUS	

Izmed članov je Državni zbor s sklepom imenoval za predsednika Zvonka Černača PS SDS in za podpredsednika Aurelia Jurija PS SD.

Zvonko Černač (predsednik)

Aurelio Juri (podpredsednik)

Anton Anderlič (član)

Josip Bajc (član)

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

Jožef Horvat (član)

Zmago Jelinčič Plemeniti (član)

Vasja Klavora (član)

Milan M. Cvikl (namestnik)

Marjan Drofenik (namestnik)

Geza Džuban (namestnik)

Robert Hrovat (namestnik)

Srečko Prijatelj (namestnik)

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

2. Opis poteka parlamentarne preiskave

2.1. Prva in konstitutivna seja Preiskovalne komisije je bila 15. 6. 2007.

V teku parlamentarne preiskave je bilo opravljenih 5. rednih in 1. izredna seja.

2.2. Pripravljalna preiskovalna dejanja

Na 1. seji dne 15. 6. 2007 je bil sprejet sklep o izvedbi pripravljalnih dejanjih, s katerim je komisija od določenih državnih organov zahtevala posredovanje dokumentov, kot sledi:

"**1. Preiskovalni komisiji se dostavi naslednje gradivo**:

a) *Ministrstvo za obrambo oz. Generalštab Slovenske vojske*:

- letni načrt in poročila o opremljanju Slovenske vojske v letih 1994—2007 v zvezi z nakupi, ki so predmet parlamentarne preiskave,
- letna poročila o izvajanju Zakona o zagotavljanju sredstev za realizacijo temeljnih razvojnih programov obrambnih sil Republike Slovenije v letih 1994—2007,
- interne predpise s področje opremljanja v zvezi s predmetom parlamentarne preiskave,
- dokumentacijo projektov (načrtovanje, izvedba postopka, vsebina pogodb) za nakup lahkih kolesnih oklepnih vozil 6x6, vladnega letala, obnovo tankov T55-S, nakup havbic 155 mm in sistema za upravljanje ognja (ACCS), letal Pilatus ter srednjih kolesnih oklepnih vozil 8x8,
- pojasnila Ministrstva za obrambo o modernizaciji tankov T-55 Odboru za obrambo Državnega zbora z dne 4. 10. 1999,
- cilji Zveze Nato za Republiko Slovenijo,
- načrte za zagon projektov, ki so predmet parlamentarne preiskave,
- taktične študije za projekte, ki so predmet parlamentarne preiskave,
- sklepe o imenovanju projektnih skupin, ki so bile imenovane za predmete parlamentarne preiskave,
- investicijsko dokumentacijo projektov, ki so predmet parlamentarne preiskave,
- dokumente o potrditvi investicijske dokumentacije za predmete parlamentarne preiskave,
- sklepe o začetku postopka oddaje naročil zaupne narave in imenovanju strokovnih komisij za predmete parlamentarne preiskave,
- sklepe o imenovanju projektnih svetov, ki so bile imenovane za predmete parlamentarne preiskave,
- kriterialne modele z opomnikom za ocenjevanje ponudb, ki so predmet parlamentarne preiskave,
- predloge za preizkušanje nabavljene opreme - predmeta parlamentarne preiskave,
- poročila o preizkušanju opreme - predmeta parlamentarne preiskave,
- poročila o pregledu in ocenjevanju prispelih ponudb za vsakega od predmetov parlamentarne preiskave,

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

- obvestila o oddaji naročil zaupne narave za predmete parlamentarne preiskave,
- poročila pogajalskih skupin, imenovanih za nabavo opreme, vozil in storitev, ki so predmet parlamentarne preiskave,
- pogodbe in vse dodatke k pogodbam s prilogami za vsakega od predmetov parlamentarne preiskave (za nabave, vzdrževanja in ostale postopke povezane z opremo, ki je predmet preiskave),
- poročila o uvajanju in uporabi sredstev v enotah Slovenske vojske,
- poročila o skupnih stroških (nabavne vrednosti, aneksi, stroški popravil, stroški vzdrževanja) za opremo, ki je predmet preiskave,
- poročila (inventarizacija stanja) o lokaciji opreme, ki je predmet preiskave, o njeni uporabni vrednosti, stopnji njene funkcionalne uporabnosti za obrambno pripravljenost države ter vpliv nabavljene opreme na izpolnjevanje mednarodnih obveznosti države;

b) *Računsko sodišče Republike Slovenije*:
- vsa poročila Računskega sodišča Republike Slovenije v zvezi z revizijo navedenih projektov, ki so predmet preiskave, zlasti pa Predhodno poročilo o opravljenem nadzoru temeljnih razvojnih programov obrambnih sil RS v letih 1994—2003 (vključno z vso dokumentacijo na katero se opirajo zaključki Računskega sodišča);

c) *Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije*:
- Poročilo delovne skupine za nakup vladnega letala Falcon;
- sa dokumentacija povezana z vsemi postopki pri nakupu vladnega letala Falcon (pričetek postopka, ponudbe, izbira, vse pogodbe in dodatki, plačila, itn),
- pogodbe in vse dodatke k pogodbam s prilogami za nabavo, vzdrževanja in ostale postopke povezane z vladnim letalom, ki je predmet preiskave,
- poročila o uporabi vladnega letala,
- poročila o skupnih stroških (nabavne vrednosti, aneksi, stroški popravil, stroški vzdrževanja) za vladno letalo;

č) *Generalni sekretar Državnega zbora Republike Slovenije*:
- celotno gradivo z zaključnimi dokumenti Preiskovalne komisije Državnega zbora Republike Slovenije o vpletenosti in odgovornosti nosilcev javnih funkcij v zvezi z najdbo orožja na mariborskem letališču ter z opremo in orožjem v skladišču Ložnica (mandat 1996-2000),
- dokumentacija, ki se je vodila v zvezi s predmetom parlamentarne preiskave,
- zapisniki, magnetogrami in sklepi sej Odbora za obrambo v letih 1994 - 2004, ki se nanašajo na predmet preiskave in na akte, ki so bili v zvezi s predmetom preiskave obravnavani na sejah Odbora za obrambo v letih 1994 - 2004,
- zapisniki, magnetogrami in sklepi sej ostalih delovnih teles DZ RS v letih 1994 - 2004, ki se nanašajo na predmet preiskave in na akte, ki so bili v zvezi s predmetom preiskave obravnavani na sejah teh delovnih teles,
- zapisniki, magnetogrami in sklepi sej Državnega zbora v letih 1994 - 2004, ki se nanašajo na predmet preiskave in na akte, ki so bili v zvezi s predmetom preiskave obravnavani na sejah Državnega zbora,
- vprašanja in odgovori na poslanska vprašanja in pobude, ki so bili posredovani takratnim predsedniku vlade in ministrom, ki se nanašajo na

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

predmet preiskave;

d) Urad Predsednika Republike:
   - vsa dokumentacija takratnega predsedstva SRS v zvezi z razorožitvijo teritorialne obrambe;

e) Okrožno sodišče v Ljubljani:
   - sodni spis v zvezi z tožbo pripadnika SV, ki je utrpel poškodbe s havbico 155 mm na vadišču Poček.

2. Preiskovalna komisija bo opravila oglede opreme, ki je predmet parlamentarne preiskave."

3. Dokazni sklep

3.1. Na 2. seji dne 14. 9. 2007 je Preiskovalna komisija sprejela dokazni sklep, ki se glasi:

"Z namenom:

1. ugotovitve, ali so bili projekti v okviru izvajanja temeljnih razvojnih programov na Ministrstvu za obrambo izvedeno transparentno in s skrbnostjo dobrega gospodarja,
2. ugotovitve, ali so bili razpisi in podpisane pogodbe navedenih projektov izvedene skladno s predpisi in usmeritvami, ki jih je sprejel Državni zbor Republike Slovenije,
3. ugotovitve in razjasnitve pogojev in postopkov oddaje naročil zaupne narave, izbora ponudb, pogajanj ter vsebino pogodb,
4. ugotovitve, ali so bili izvedeni nakupi preko posrednikov,
5. ugotovitve kakšen interes in kakšne povezave oziroma povezani posli so bili v ozadju nakupov,
6. preveritve, dokazati ali ovreči sum o posredni in neposredni povezavi med fizičnimi in pravnimi osebami ter nosilci javnih funkcij v zvezi z navedenimi nakupi,
7. ugotovitve stopnje vpletenosti posameznih nosilcev javnih funkcij z njihovim političnim vplivom na izbor, na pogajanja in na podpis pogodb,
8. ugotovitve stopnje politične odgovornosti posameznih nosilcev javnih funkcij pri izvedbi posameznih projektov,
9. ugotovila, dokazati ali ovreči sum oškodovanja države pri navedenih projektih,
10. ugotovitve uporabne vrednosti kupljene opreme in stopnjo njene funkcionalne uporabnosti za obrambno pripravljenost države ter vpliv teh nabav na izpolnjevanje mednarodnih obveznosti države,
11. ugotovitve ali je bil Državni zbor RS o nakupih ustrezno in pravočasno seznanjen v fazi priprav in izvedbe,
12. ugotovitve odgovornosti nosilcev javnih funkcij pri razorožitvi nekdanje teritorialne obrambe

bo

Preiskovalna komisija za ugotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi nakupa lahkih oklepnih kolesnih vozil 6x6, vladnega letala, havbic 155 mm, sistema za upravljanje ognja (ACCS), letal Pilatus in obnovi tankov T55-S financiranih v okviru temeljnih razvojnih programov obrambnih sil Republike Slovenije v letih 1994 do 2007 zaradi suma, da so bili posli politično dogovorjeni, vodeni netransparentno in da so negospodarni, ter zaradi suma o prisotnosti klientelizma in korupcije, in za ugotovitev suma o odgovornosti nosilcev javnih funkcij pri razorožitvi nekdanje teritorialne obrambe (v nadaljevanju: Preiskovalna komisija) znotraj parlamentarne preiskave:

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

A. ***vpogledala v gradivo, ki ga je pridobila na podlagi sklepa o izvedbi pripravljalnih preiskovalnih dejanj*** in sicer s strani:

a) ***Ministrstva za obrambo oz. Generalštaba Slovenske vojske,***
b) ***Računskega sodišča Republike Slovenije,***
c) ***Generalnega sekretariata Vlade Republike Slovenije,***
č) ***Generalnega sekretarja Državnega zbora Republike Slovenije,***
d) ***Urada Predsednika Republike***
e) ***Državnega pravobranilstva Republike Slovenije in Zunanjega oddelka v Novi gorici.***

Za vpogled v gradivo se šteje vpogled v skladu z dopisom predsednika Preiskovalne komisije št. 200-03/07-6/7,3,2,6,4,5, z dne 16. 7. 2007;

B. ***opravila ogled oborožitvenih sistemov***, določen s sklepom o izvedbi pripravljalnih preiskovalnih dejanj in sicer:

- lahkega oklepnega kolesnega vozila 6x6,
- havbice 155 mm,
- sistema za upravljanje ognja (ACCS),
- obnovljenega tanka T55-S,
- letala Pilatus;

C. ***zaslišala sledeče priče*****:**

1. **mag. Antona Ropa,** nekdanjega predsednika Vlade Republike Slovenije,
2. **Mirka Bandlja,** nekdanjega generalnega sekretarja Vlade Republike Slovenije,
3. **dr. Iztoka Podbregarja**, nekdanjega državnega sekretarja v Ministrstvu za obrambo, člana posebne strokovne skupine za pogajanje s proizvajalcem letal Dassaultu Aviation, Francija,
4. **Zdenka Pavčka**, direktorja skupine Viator & Vektor, Ljubljana.".

4. Izvedba dokazov

4.1.1. Ogled oborožitve

Na 1. nujni seji dne 18. 9. 2007 v Vojašnici v Pivki in na 3. seji dne 4. 10. 2007 v Vojašnici Cerklje ob Krki je Preiskovalna komisija opravila ogled oborožitvenih sistemov, skladno s B. točko dokaznega sklepa.

4.1.1.1. lahko oklepno kolesno vozilo 6x6, havbica 155 mm, sistem za upravljanje ognja (ACCS), obnovljeni tank T 55-S

Člani so si na 1. nujni seji dne 18. 9. 2007 ogledali na javni seji oborožitvene sisteme: *lahko oklepno kolesno vozilo 6x6, havbico 155 mm, sistem za upravljanje ognja (ACCS) in obnovljeni tank T55-S*, nato pa nadaljevali sejo na zaprtem delu.
Na zaprtem delu so člani postavljali predstavnikom Ministrstva za obrambo in

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

Vojašnice v Pivki nekatera vprašanja oziroma izražali svoja stališča do opravljenega ogleda opreme.

Člani so dobili večino odgovorov na seji, ostale pa v pisni obliki po seji.

Hkrati so soglašali, da Ministrstvo za obrambo pripravi v roku 14 dni časovne preglednice za vsako od obravnavanih orožij po datumih od sprejetja odločitve o nabavi preko podpisa pogodbe do dneva prevzema orožja z navedbo odgovornih funkcionarjev (predsednik vlade, minister za obrambo, državni sekretar na ministrstvu za obrambo, drugi funkcionarji), pravnih podlag (akt NATA, sprejeti akt na ravni Republike Slovenije, kot npr. TRP) za odločitev o nakupu, navedbo deleža slovenske industrije pri izdelavi orožja, pojasnilom glede višine izplačanih kazni za zamude pri dobavi ter realizacije s pogodbo določenih protinabav (kdaj se izteče rok, višina realizacije).

Ministrstvo za obrambo je posredovalo Preiskovalni komisiji odgovore z dopisom dne 4. 10. 2007, člani pa so jih prejeli s posebno pošiljko št. 200-03/07-6/7, z dne 4. 10. 2007.

Ogled opreme v Vojašnici Pivka Vir: Kliping d.o.o.

4.1.1.2. letala Pilatus

Člani so si na 3. seji dne 4. 10. 2007 ogledali *letala Pilatus*. Po ogledu so v razpravi po opravljenem ogledu letal postavili predstavnikom Slovenske vojske in Ministrstva za obrambo številna vprašanja, na katera je bilo na seji tudi odgovorjeno.

V razpravi je bila izražena tudi želja, da bi Ministrstvo za obrambo dostavilo Preiskovalni komisiji poimenski seznam strokovnjakov, ki so potrjevali upravičenost nakupa teh letal, kot tudi seznam komisije, ki je sprejela odločitev o nakupu letal in odgovore na neodgovorjena vprašanja (OPOMBA: zadnje omenjeni seznam se nahaja v že zbranem gradivu Preiskovalne komisije).

Ministrstvo za obrambo je odgovore na vprašanja in zahtevani seznam posredovalo Preiskovalni komisiji z dopisom dne 22. 10. 2007, članom pa so bili posredovani s posebno pošiljko št. 200-03/07-6/7, z dne 23. 10. 2007.

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

Ogled vojaškega letališča Cerklje ob Krki Vir: Kliping d.o.o.

4.1.2. Zaslišanje prič

Preiskovalna komisija je upoštevaje dokazni sklep zaslišala naslednje priče:

1. v sredo 16. 1. 2008 ob 9.05 uri **Zdenka Pavčka**, diplomiranega ekonomista, stanujočega Pokljukarjeva 53, Ljubljana, rojenega 1954 v Plaščah,
2. v četrtek 17. 1. 2008 ob 9.05 uri **Mirka Bandlja**, univerzitetni diplomirani pravnik, stanujoč v Ljubljani (službeni naslov Trdinova 7), rojen 1958 v Postojni,
3. v četrtek 17. 1. 2008 ob 12.05 **mag. Antona Ropa**, ekonomist, stanujoč Pot na Črno 15, Vodice, rojen 1960 v Ljubljani,
4. v sredo 14. 2. 2008 ob 12.05 **dr. Iztoka Podbregarja,** nekdanjega državnega sekretarja MORS, člana delovne skupine za vladno letalo**.**

Priče je predsednik Preiskovalne komisije na začetku zaslišanja opozoril na določbo 10. člena Zakona o parlamentarni preiskavi (pravica do odklonitve odgovora na posamezno vprašanje in dolžnost izpovedati po resnici) ter na dolžnost iz 240. člena ZKP.

Ministrstvo za obrambo je Preiskovalno komisijo 15. 1. 2008 obvestilo o odvezi molčečnosti po 235. členu ZKP za pričo Zdenko Pavček (dopis Ministrstva za obrambo, št. 01-54/2007-30, z dne 11. 1. 2008).

Pričo Zdenka Pavčka je zastopal odvetnik Gregor Godeša iz Ljubljane (pooblastilo je shranjeno v arhivu Preiskovalne komisije). Predsednik Preiskovalne komisije je pričo opozoril na obseg pomoči odvetnika, ki je določen v šestem odstavku 11. člena in prvem odstavku 10. člena Zakona o parlamentarni preiskavi.

Priče so na zastavljena vprašanja predsednika in članov oziroma namestnikov Preiskovalne komisije podale obširne odgovore, ki so povzeti v nadaljevanju.

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

4.1.2.1. Priča **Zdenko Pavček:**

Priča Zdenko Pavček, Viator & Vektor Vir: Žurnal24.si 27.5.2008

Izdelava vozil 6x6 za Viator&Vektor ni bila ekonomsko dober, donosen posel (donosen bi bil v povezavi z 8x8), ki pa ga ni bilo možno prekiniti, saj so bile sklenjene dolgoročne zaveze glede vzdrževanja omenjenih vozil. Viator&Vektor sodeluje z Ministrstvom za obrambo in Slovensko vojsko na podlagi javnih razpisov že od časa med osamosvojitvijo Republike Slovenije naprej (tako na področju prevozov, špediterskih storitev, vzdrževanje tovornih vozil, proizvodnji vojaških vozil), kot tudi z ameriško vojsko, saj ima edini licenco za vzdrževanje njihovih vozil Hummer. Vsa ta sodelovanja so bila podlaga, da se je Viator&Vektor odločil in kupil 9. 5. 2003 eno izmed štirih podjetij STO in sicer podjetje Sistemska tehnika. Viator&Vektor je ob podpisu pogodbe računal tudi na to, da bi se lahko sodelovanje s Slovensko vojsko nadaljevalo z izdelavo vozil 8x8 in da bi lahko Viator&Vektor preko podjetja General Dynamics ponujal na trgu tako vozilo 6x6, kot 8x8. S pogodbo o nakupu Sistemske tehnike je bilo med številnim obveznostmi tudi določeno, da Viator&Vektor 29% Sistemske tehnike proda avstrijskemu podjetju Steyer, slednji pa zato Viator&Vektorju podelil licenco za izdelavo vozil 8x8. S pridobitvijo licence bi lahko Viator&Vektor izdeloval vozila 8x8 tudi za druge države, hkrati pa bi posredno s tem pridobil reference za izdelavo vojaških vozil. Viator&Vektor je v Sistemsko tehniko vlagal (tako v civilni program, kot v zamenjavo zastarele strojne opreme) z namenom, da bi pri razvoju vojaških vozil sledili zahtevam Ministrstva za obrambo.

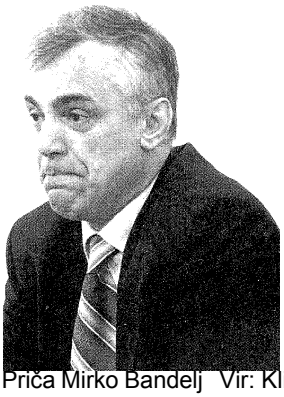
S pogodbo o izdelavi vozil 6x6 je bilo dogovorjeno, da po nakupu Sistemske tehnike Viator&Vektor izdela še deset vozil, pred tem pa je bilo v skladu s pogodbo že dostavljenih 75 vozil (prvih deset vozil je bilo izdelanih 1998, v letu 2001 ponovno deset vozil, 2002 šestnajst vozil, 2003 pa šestintrideset vozil, v letu 2004 pa je bila sklenjena pogodba za šest vozil).
(opomba : pogodba za 36 vozil 6x6 je bila podpisana 11.3.2003, vrednost posla preko 8.000.000.000,00 SIT, torej predno je bila Sistemska tehnika s strani vlade prodana Viator&Vektorju (9.5.2003), vozila pa so se dobavljala sukcesivno v obdobju od 27.12.2003 do 27.6.2005).

V garancijski dobi so se pojavile napaka - razpoke na šasiji devetih vozilih. Strokovnjaki Fakulteta za strojništvo in Steyerja so ugotovili, da gre za tehnološko napako. Viator&Vektor je ob polovičnem deležu Steyerja napako odpravil in preventivno na vseh ostalih vozilih 6x6 sporni del šasije dodatno ojačal.

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

Pri zaposlovanju Viator&Vektor išče kadre, ki lahko pripomorejo k hitro rastočemu podjetju in se ne sprašujejo o političnih nazorih prijavljenih iskalcev zaposlitev, pa čeprav so lahko člani političnih strank. V Viator&Vektorju so bili zaposleni Anton Colarič, bivši ljubljanski podžupan (SD), Samo Lozej, bivši vodja kabineta ljubljanske županje (LDS), Igor Zajc, bivši državni sekretar za promet (LDS), v Sistemski tehniki pa so z nakupom podjetja podedovali Jožeta Studenčnika (SDS). Nekdanja županja Vika Potočnik (LDS), pa ni več članica Nadzornega sveta Viator&Vektorja.
Z predsednikom parlamentarnega odbora za obrambo Antonom Anderličem se pozna že približno deset let, z drugimi prejšnjimi predsedniki odborov za obrambo pa se ne spomni, da bi imela osebne stike.

4.1.2.2. Priča **Mirko Bandelj:**

Priča Mirko Bandelj Vir: Kliping d.o.o.

Nakup vladnega letala Falcon je bil gospodaren posel, s katerim se je priča srečala leta 2000 ob njenem prihodu v Vlado. Ustanovljene so bile komisije, končno odločitev o nakupu pa je sprejela Vlada (op. odločitev na vladi sprejeta 19.7.2001, pogodba podpisana 22.10.2001) in sicer po septembrskem terorističnem napadu v ZDA (op. 11.9.2001). Slovenija je namreč potrebovala namesto zastarelega in nevarnega letala, letalo, ki bo precej dolgoročno usmerjeno in bo lahko izpolnilo tudi nekatere dodatne zahteve (kot npr. prelet Atlantskega oceana, funkcioniranje državnega vrha). Poleg tega so bila prisotno vsakodnevna nesoglasja glede dostopa do poleta s takratnim letalom med predsednikom republike, Vlade in Državnega zbora. Vlada se je odločila za večnamensko letalo (pojem večnamenskosti je predlagalo obrambno ministrstvo). Ves postopek izpeljave izbora je sledil odločitvam Vlade in je bil po mnenju priče, glede na takratne razmere in določene kriterije, najracionalnejši. Priča v zvezi s tem (nakupom) prevzema odgovornosti, ki jih je imela v tem postopku v skladu s svojo funkcijo.

Projekt nakupa letala je bil vladni projekt, zato se je v vsem času ob vsaki menjavi Vlade, vsaka nova ministrska zasedba sreča s tem problemom. V vsem času, ko se je iskala najustreznejša rešitev, se je tehtala tudi možnost, da bi se naslonili na domačega letalskega prevoznika, upoštevajoč interes podjetja in predvidljiv interes države (tudi izguba časa zaradi uporabe rednih letalskih prevozov).

Z izborom letala se je ukvarjala posebna komisiji, ki ji je predsedovala priča, člani

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

pa so bili Iztok Podbregar, Rudi Gabrovec, Helena Kamnar. Komisija je bila ustanovljena pri Vladi in ne pri ministrstvu, saj se je utemeljeno pričakoval velik odziv javnosti. Kriteriji, ki jih je določila Vlada, so bili jasno izdelani. Kriterij večnamenskosti in tipa letala je Vladi pred odločanjem predlagalo Ministrstvo za obrambo. Komisija je v postopku pripravila ustrezno ponudbo in jo poslala na tri naslove. Na podlagi naprej določenih parametrih je komisija opravila točkovanje, pri čemer je bil poseben poudarek na pogoju protinabave. Ponudnik Dessault se je pri pogoju protinabave najbolje izkazal, dodatno pa je ponudil še tehnološko najboljšo rešitev in bil cenovno najboljši ponudnik.

Vzrok za spremembo odločitve vlade in nakup cenejšega letala po podpisu pogodbe in naročilu, je po mnenju priče predvsem v takratnih političnih razmerah in odzivu javnosti.

Vir plačila kupljenega večnamenskega vladnega letala (pojem večnamenskosti je predlagalo obrambno ministrstvo) se je, skladno tudi s tujo prakso (v dobršnem delu evropskih držav opravljajo civilne prevoze državnikov z vojaškimi letali, ki so sestavni del vojaškega letalstva), poiskal pri Ministrstvu za obrambo. Zoper tak vir je imel v začetku nekaj pomislekov minister za obrambo predvsem zaradi posega v sprejeti program Temeljnih razvojnih programov.

S kasnejšo odločitvijo oddaje letala v najem se priča ni strinjala, saj je v tistem času v letalski industriji zaradi terorističnih dogodkov v ZDA vladala recesija, pri nabavi letal pa konjunktura.

Izgradnja hangarja je bila sestavni del projekta nabave letala in priča, kot generalni sekretar Vlade, je v tej funkciji tudi sodelovala. Pri odločitvi o izgradnji hangarja je Vlada iskala sinergijo, poslovni motiv letališča Brnik (investirati v izgradnjo) in interes države po hangarju.

4.1.2.3. Priča **mag. Anton Rop:**

Vir: Kliping d.o.o.

Vlada je zaradi pospešitve konvergentnega procesa na ekonomskem in pravnem področju v luči vstopanja Slovenije v EU in prevzemanja Evra sprejela določene varčevalne ukrepe, zato takrat nakup letala ne bi bil sprejemljiv. Minister za finance dr. Dušan Mramor je predlagal več varčevalnih ukrepov in med njimi je bila tudi oddaja vladnega letala v najem (letalo takrat še ni bilo izdelano, niti

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

prevzeto). Odločitev je bila sprejemljiva z ekonomskega gledišča, kot tudi za pogajanja s socialnimi partnerji.

Ko se je sprejela odločitev za nakup letala, je bila priča minister za finance. Zanjo ni glasovala, kar potrjujejo zapisi razprav na sejah vlade. Nakup bi povzročil negodovanja v javnosti in pri socialnih partnerjih. Kasneje je priča ta dvom opustila, saj so jo odgovorni opozorili, da bi bilo lahko sporno, rizično iz vidika varnosti iskanje drugačne (verjetneje cenejše) rešitve. Zato je ob razpravah o operativni izvedbi nakupa podpirala rešitev, da se nakup izvede znotraj Temeljnih razvojnih programov, kot je bila praksa v nekaterih evropskih državah.

Nakup letala je bil z varnostnega in tehničnega vidika v tistem času upravičen.

Kasnejša oddaja letala v najem je imela slab politični učinek in tega se je priča zavedala. Odločitev je imela ekonomski učinek in sicer v zmanjšanju proračunske porabe (materialne stroške). Vsekakor pa obstaja novi Vladi po izteku najemne pogodbe, ko bo imela Slovenija letalo spet v posesti, možnost se odločati o nadaljnji uporabi letala. Glede vprašanja, ali je bil kakšen posrednik pri oddaji v najem, pa se priča tega ne spomni.

4.1.2.4. Priča **dr. Iztok Podbregar:**

Priča dr. Iztok Podbregar Vir: POP TV

V času od marca 2001 do septembra 2001 je bila priča državni sekretar v Ministrstvu za obrambo, od junija tega leta pa do septembra tudi član vladne skupine za nabavo vladnega letala. Gradivo z dne 14. 5. 2001 je priča pripravila za potrebe ministrstva in v njem kot strokovnjak - državni uradnik navedla možne variante letal, ki bi jih država kupila za potrebe prevozov najvišjih državnikov. Sama se je zavzemala za nakup Airbus-a, vendar je bil kasneje z določitvijo limita, do katerega lahko segajo stroški nabave letala, ta ponudnik izključen. V gradivu in ves čas delovanja v delovni skupini se je priča zavzemala za nakup letala, ki bo lahko uporabljen, če se bo pokazala potreba, tudi za druge potrebe. Svoje strokovna stališča, navedena tudi v dokumentu z dne 14. 5. 2001, je priča predstavila tudi kasneje v vladnih delovnih skupinah. V tistem času je vladnim zahtevam glede letala odgovarjal Falcon 900 EX. Za tehnično pripravo letala za potrebo prevozov bolnikov, ranjencev (približno štirih, omogočeni sta po spominu priče dve kompletni bolniški postelji) bi bil potrebni čas približno ena ura. Istočasno, ko se je na Vladi sprejemala odločitev za nakup letala Falcon, se je

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

kupilo za potrebe Slovenske vojske tudi nekaj helikopterjev, ki so tudi sposobni opraviti izvlek vojakov.

Kasnejše oddaje letala Falcon v najem, pri odločitvi katere ni sodeloval, priča ne podpira predvsem iz razloga, ker sedanja rešitev, po kateri potujejo naši najvišji državniki z rednimi letalskimi linijami, ne zagotavlja izpolnjevanja zahtev varnosti. Element varnosti pri odločanju o oddaji ni bil pravilno upoštevan.
Prihranek, ki ga ima država, ker letala ne uporablja, ampak ga daje v najem, bi se ob nesreči na redni liniji, ki je sedaj uporabljena, izničil.

Vse prispele ponudbe za dobavo letala so se pred preučevanjem s posebnim računalniškim programom prevedle na enaka izhodišča. Delovna skupina je delala v skladu s sklepom Vlade.

Glede protinabav v zvezi z nakupom vladnega letala se priča spomni, da je ta element bil zelo pomemben pri odločanju o ponudniku, ki bo dostavil letalo. Priča je že tedaj opazila, da je v slovenskem gospodarstvu pri protinabavah največja težava zagotoviti najkvalitetnejše protinabave in sicer na področju prenosa tehnologije. Interes gospodarstva je bil pri predmetni protinabavi zelo velik. Protinabave definirajo Temeljni razvojni programi, pogodbe o nakupu, določena je tudi zaščita realizacije protinabav, kot tudi posebna delovna skupina, ki spremlja njihovo izvajanje.

Priča je sodeloval v vladnih delovnih skupinah za nabavo predmetov parlamentarne preiskave le pri nakupu letal Pilatus, za druge pa se priča ne spomni.

4.1.3. Vpogled v gradivo in dokumentacijo povezano s preiskavo

Na podlagi dokaznega sklepa je bil opravljen vpogled v gradivo in dokumentacijo, ki nosi različne oznake zaupnosti, zato je seznam dokumentacije interne narave in priloga tega poročila.

5. Stroški Preiskovalne komisije

Poleg običajnih stroškov za delo delovnega telesa Državnega zbora (npr. običajna pogostitev v skupni višini ca. 30 EUR) Preiskovalna komisija s svojim delom ni obremenila državnega proračuna z dodatnimi stroški. Člani Preiskovalne komisije niso za svoje delo najemali dodatnih delovnih prostorov, vsi so delo opravljali v istih prostori, kot pred imenovanjem. Vse kar je bilo potrebno za delo preiskovalne komisije so opravile strokovne službe Državnega zbora, največja teža pa je bila na sekretarju Borisu Vrišerju in tajniku Mateju Petretiću. Med stroški delovanja Preiskovalne komisije kot delovnega telesa naj omenimo, da je imela komisija v skladu s sprejetim dokaznim sklepom dve seji izven poslopja Državnega zbora (preiskovalno dejanje: ogled), za kar je, upoštevajoč gostoljubnost gostiteljev, obremenila državni proračun le za stroške prevoza na relaciji Državni zbor - kraj ogleda in nazaj, kar lahko ocenimo na strošek v višini ca. 40 EUR.

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

6. Bistvene ugotovitve

6.1. Skupne ugotovitve

Nakupi oborožitve so bili v samostojni Sloveniji vedno predmet zanimanja javnosti in politike. Razlog tiči verjetno v dejstvu, da se je po osamosvojitvi in preoblikovanju naše teritorialne obrambe v slovensko vojsko bilo potrebno hitro organizirati in sprejeti ustrezne odločitve. Na drugi strani so nakupi vojaške tehnike vedno povezani z velikimi vsotami denarja in po tej plati še posebej zanimivi, tako za javnost, kot politiko. V obdobju po osamosvojitvi smo bili del nemirnega območja in tudi zaradi prepočasne reakcije takratnega republiškega predsedstva v maju 1990 (ugotovitve so v nadaljevanju) brez ustrezne oborožitve.
Iz teh razlogov je pri presoji posameznih nakupov oz. odločitev potrebno izhajati iz trenutka v katerem so bile te odločitve sprejete. Če gledamo iz naše sedanje pozicije, potem marsikatera takratna odločitev, o kateri je govora v tem poročilu, ni niti racionalna, niti gospodarna. Ta ugotovitev lahko velja predvsem za obdobje neposredno po osamosvojitvi. Po tistem, predvsem pa po sprejemu temeljnih razvojnih programov obrambnih sil v Republiki Sloveniji v letu 1994, pa ni nobenega razloga več, da bi tudi na vojaškem področju ne delovali tako, kot na vseh drugih delih javne oz. državne uprave.
Gotovo je zaradi narave same področje oborožitve podvrženo posebnim postopkom oz. "pravilom igre". Kljub temu pa je nujno vedno zasledovati načela gospodarnosti, preglednosti, konkurenčnosti, javnosti in nadzora.

Predvsem gospodarnost je tista, ki mora tudi na področju vojaških nabav biti vedno v ospredju. Pri tem pod tem pojmom ni mogoče razumeti samo najcenejših nabav, pač pa predvsem uporabnost opreme glede na cilje, ki jih želimo zasledovati.

Kot izhaja iz nadaljnih ugotovitev, je splošna ocena, da je bilo načelo gospodarnosti pri večini nabav, ki so predmet preiskave zapostavljeno. Večina nabav na področjih, ki so predmet tega poročila je bila izvršena neposredno, brez ustreznega preverjanja cen in ostalih pogojev nakupa. Za nobeno od nabav, ki so predmet tega poročila, ni bil izveden javni razpis. Tudi v primerih, ko se je tehtalo med različnimi ponudniki, okoliščine izbire kažejo, da je bil posel oz. dobavitelj že vnaprej dogovorjen oz. znan, s kasneje izpeljanimi postopki pa se je želelo samo formalno ustvariti vtis konkurence pri nabavah.

Pri lahkih oklepnikih se je projekt začel v sodelovanju med avstrijskim podjetjem Steyer in Slovenskimi železarnami, ki so bile takrat državno podjetje. V začetku temu projektu ni mogoče oporekati. V nadaljevanju, predvsem po prodaji podjetja Sistemska tehnika s strani države za bagatelno ceno Viator&Vektorju, pa so se nabave dogajale zelo "po domače".

Pri vladnem letalu oz. Falconu načelo gospodarnosti ni bilo spoštovano ne pri nakupu, niti pri kasnejši spremembi dražjega za cenejše letalo, še najmanj pa pri njegovi oddaji v leasing.
Gre za primer odločanja politike, ki je bila oddaljena od ljudi, zato ni bila sposobna sprejeti in pred javnostjo upravičiti svoje odločitve, kasneje pa ne sprejeti odgovornosti za slabo odločitev.
Ker se je želela izogniti javni kritiki, je sprejela odločitev, ki je za državo in za davkopačevalce najslabša.

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

Izraelske haubice in ACCS sistem je primer nedomišljene nabave, kjer so očitno bili zasledovani neki drugi interesi in ne krepitev obrambne sposobnosti naše države. Popolnoma neprimerne za naše območje, ne bodo tudi nikoli v funkciji obrambe naše države.

Nabavo letal Pilatus je potrebno ocenjevati v luči takratnega embarga. Kljub temu se postavlja vprašanje, zakaj se je tri letala nabavilo rabljena in preko posrednika (Iskra commerce), za ostala pa se je pogodba sklepala neposredno. Zanimivo pri tem poslu je tudi to, da prva pogodba nima protikorupcijske klavzule, vse ostale pa jo imajo.
Obnovo tankov je potrebno ocenjevati iz takratnih dimenzij. Vsi so od leta 2006 dalje konzervirani in verjetno ne bodo nikoli v uporabi.

Razorožitev teritorialne obrambe kaže na mlačnost odnosa takratnega republiškega predsedstva, ki je servilno spraševalo takratno zvezno predsedstvo, kaj se vendar dogaja, namesto da bi odločno zahtevalo razrešitev takratnega komandanta RŠTO Ivana Hočevarja , še posebej, ker se je izkazalo, da je bil imenovan v nasprotju z veljavno zakonodajo.
Posledice tega mlačnega odnosa bi bile lahko mnogo hujše, v kolikor ne bi republiška skupščina na predlog Janeza Janše takrat sprejela ustreznih odločitev.

V nadaljevanju podajamo bistvene ugotovitve po posameznih sklopih parlamentarne preiskave.

6.2. Ugotovitve po sklopih parlamentarne preiskave

6.2.1. Lahka oklepna kolesna vozila 6x6

Projekt lahkih oklepnih kolesnih vozil se je začel v letu 1993, ko je avstrijsko podjetje Steyer 14.3.1993 podpisalo licenčno pogodbo s Slovenskimi železarnami.

V letih po osamosvojitvi so bili zametki tega projekta na takratnem Ministrstvu za obrambo in v sodelovanju s TAM-om, vendar je kasneje avstrijsko podjetje sodelovanje s TAM-om prekinilo in pogodbo v letu 1993 podpisalo s Slovenskimi železarnami.

Sledil je podpis dogovora med Ministrstvom za obrambo, Slovenskimi železarnami oz. STO Ravne in avstrijskim Steyer Daimler Puch, ag v dneh 25. in 26.8. 1994 na Ravnah.

Na tej osnovi je takratni minister za obrambo Jelko Kacin 9.11.1994 podpisal pismo o nameri za predproizvodnjo lahkega oklepniškega vozila pandur 6x6. Sledila je pogodba MORS-a z Slovenskimi železarnami, ki jo je 14.12.1994 podpisal Jelko Kacin, kot takratni minister za obrambo.

Po letu dni (20.12.1995) je bil imenovan projektni tim, ki je določil tehnične in ostale karakteristike vozila.

Šele v letu 1997 in po tistem, ko je bila podpisana pogodba za Pandurja oz. 6x6, je MORS opravil 6.11.1997 analizo ponudb med tremi ponudniki (MOWAG,

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

HENSCHEL, STO RAVNE oz. STEYER) in pričakovano ugotovil, da je najustreznejše vozilo lahko oklepno vozilo 6x6 Pandur (Steyer) oz. STO Ravne.

Na podlagi poročila z dne 12.12.1997 je bila pogodba z STO Ravne podpisana decembra 1997, Vlada RS pa je 22.1.1998 sprejela sklep o izboru STO Ravne za dobavitelja lahkega oklepnega vozila (sedaj Sistemska tehnika, del skupine Viator& Vektor)

Vse nadaljnje dobave oz. naročila v letih 2001 in 2002 so potekala z direktnim povpraševanjem MORS-a pri Sistemski tehniki, tudi po tistem, ko jo je na podlagi odločitve Vlade RS (mag. Anton ROP, predsednik) v maju 2003 za ceno, ki ni presegala vrednosti enega vozila 6x6, kupila družba Viator&Vektor.

Dobave vozil večinoma niso bile redne. Zaradi številnih zamud niso bili obračunani penali (razen enkrat v simbolični vrednosti 2.258,50 EURov). V toku uporabe je prihajalo do lomov ohišja na trinajstih vozilih, kar je bilo odpravljeno, pojavljajo pa se stalne težave pri vzdrževanju vozil.

V okviru tega projekta je bilo s Sistemsko tehniko Ravne (Viator&Vektor) realiziranih za 83,5 mio EURov naročil, poleg tega pa še 5 mio EURov za različna popravila.
Za dobavo 85 vozil so bile sklenjene štiri pogodbe ter preko dvajset aneksov.Vozila so bila dobavljena do konec leta 2006.

Samo kot primer, kako so potekali nakupi, naj navedemo primer nabave 36 vozil o katerih priča Zdenko Pavček, večinski lastnik in dolgoletni direktor Viator&Vektor trdi, da so bila dobavljena pred nakupom Sistemske tehnike s strani grupacije Viator&Vektor. Pogodba je bila podpisana pred prodajo Sistemske tehnike, vozila pa so bila dobavljena (in tudi plačana) po prodaji podjetja v obdobju 27.12.2003 do 27.6.2005.

MORS je predlog za naročilo 36 lahkih oklepnih vozil 6x6 izdalo 23.1.2003.

Za 9 kom. vozil je bila predvidena vrednost 796.000,00 eurov po kom.
Za 18 kom. 793.000,00 eurov po kom.
Za 9 kom. vozil pa 860.000,00 eurov po kom.
Logistična oprema 200.000,00 eurov.

Skupaj torej 29.378.000,00 eurov.

Dne 27.1.2003 je bil izdan sklep o začetku postopka, v sklepu je bil določen dobavitelj Sistemska tehnika Ravne na Koroškem.

Dne 3.2.2003 je bilo posredovano povabilo Sistemski tehniki k oddaji ponudbe. Rok: do 10.2.2003.

Ponudba je prispela 7.2.2003 in sicer na 4.straneh .

Cene vozil v ponudbi:
Za 9 kom. vozil je bila predvidena vrednost 784.791,00 eurov po kom.
Za 18 kom. 786.531,00 eurov po kom.
Za 9 kom. vozil pa 850.440,00 eurov po kom.

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

Skupaj z log. opremo torej 28.962.172,00 eurov.

V ponudbi ni opredeljenih točnih rokov dobave, ni določb glede garancije, itn...

Dne 13.2.2003 je sledil sestanek predstavnikov MORSa in Sistemske tehnike glede dane ponudbe.

Dne 10.3.2003 sledi zaključno poročilo o postopku s predlogom, da se naročilo odda za skupno vrednost 8.055.349.686, 70 SIT.

Pogodba je bila podpisana dan kasneje 11.3.2003. Sledili so aneksi k pogodbi.

V dobrem mesecu dni (27.1.2003 začetek postopka, 11.3.2003 podpisana pogodba), se je torej od začetka do konca izvršilo naročilo vredno preko 8 miliard slovenskih tolarjev.

Prevzemi vozil pa so se vrstili že v skupini Viator&Vektor in sicer v obdobju od 27.12.2003 do 27.6.2005. Trditve, ki jih je kot priča o tej zadevi pred komisijo pod prisego izrekel Zdenko Pavček o tem, da so bila vozila dobavljena v letu 2003 so torej netočne oz. ne držijo. Tudi številne druge trditve, ki jih je izrekla priča Zdenko Pavček pod prisego ne držijo, zato se upravičeno postavlja dvom o verodostojnosti priče.

Na podoben način so se vršili nakupi ostalih vozil 6x6 v letu 2004.

MORS je nakupe izvedlo z neposrednim naročilom Sistemski tehniki. Ni bila preverjena cena, niti elementi ponudbe pri konkurenčnih ponudnikih. Ponudbe so bile sestavljene na ravni ponudb za prodajo nekaj sto evrov vrednega blaga (v konkretnih primerih pa je šlo za več desetmilionov evrov).

V ponudbah niso bili določeni roki dobav, garancije, odškodnine,...vse to se je dogovarjalo po izbiri ponudnika, ki je bil že vnaprej izbran.

Če je bilo to do neke mere logično v času, ko je bila Sistemska tehnika v državni lasti, pa se je situacija popolnoma spremenila po nakupu s strani družbe Viator&Vektor (nakup 9.5.2003). Priča Zdenko Pavček, ki je v obdobju LDS vlade izvedel preko družbe Viator&Vektor prevzem preko 21 družb, na koncu pa izvedel MBO družbe Viator&Vektor, je na zaslišanju pod prisego povedal, da je bila sestavni del pogodbe o nakupu Sistemske tehnike od države (mag. Anton ROP, predsednik vlade) tudi pogodba o prodaji deleža avstrijskemu Steyerju na račun katerega je Viator&Vektor pridobil licenco za vozila 8x8 glede katerih je priča Zdenko Pavček pred preiskovalno komisijo 8x8 povedal, da je bilo z državo podpisano pismo o nameri za njihovo izdelavo. Na zaslišanju je kot priča dejal: " In ta obveza je bila po pogodbi, da moramo prodati 29% Sistemske tehnike firmi Steyer. Struktura je bila potem taka: 51% Viator&Vektor, 29% Steyer in 20% družba pooblaščenka. Torej, iz tega izhaja, da je bilo glede na vsa predhodna dejanja okoli 6x6 kronologija, da mi vzamemo za teh 29%, da nam Steyer ne da denarja, ampak da nam da licenco za 8x8. In to je zgodba, ki se pač nadaljuje."

Zdenko Pavček je bil vidni član LDS, na lokalnih volitvah pa tudi kandidat na listi LDS za mestnega svetnika v Mestni občini Ljubljana. V podjetju Viator&Vektor so zaposlitev

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

našli številni bivši politiki SD in LDS (Anton Colarič, Samo Lozej, Igor Zajc, pa tudi nekateri, ki so bili zaposleni v sklopu Ministrstva za obrambo Republike Slovenije.

V kolikor v letu 2004 ne bi prišlo do zamenjave vlade, bi se Pismo o nameri za dobavo vozil 8x8 z Viator&Vektorjem oz. Sistemsko tehniko realiziralo na podoben način kot se je to zgodilo s Pismom o nameri za vozila 6x6, ki ga je podpisal takratni minister Jelko Kacin, torej brez razpisa, brez cenovnega in kakovostnega preverjanja ponudb, po izjemno hitrem postopku in za bistveno višjo ceno od konkurenčnih.

6.2.2. Vladno letalo - FALCON

Pri vladnem letalu oz. Falconu načelo gospodarnosti ni bilo spoštovano ne pri nakupu, niti pri kasnejši spremembi dražjega za cenejše letalo, še najmanj pa pri njegovi oddaji v leasing.

Gre za primer odločanja politike, ki je bila oddaljena od ljudi, zato ni bila sposobna sprejeti in pred javnostjo upravičiti svoje odločitve, kasneje pa ne sprejeti odgovornosti za slabo odločitev.
Ker se je želela izogniti javni kritiki zaradi slabe in negospodarne odločitve, je sprejela odločitev, ki je bila za državo in za davkopačevalce najslabša.

Postopki povezani z nakupom vladnega letala so se začeli v letu 2001. Po naročilu takratnega ministra za obrambo dr. Antona Grizolda je dr. Iztok Podbregar, takratni državni sekretar dne 14.5.2001 pripravil pisno poročilo in mnenje v katerem je analiziral različne vrste letal, tako z vidika njihove uporabnosti, funkcionalnosti kot z vidika cene.

V poročilu je zaslediti ugotovitev, da bi vse zahtevanim kriterijem, upoštevaje tudi usposobljenost slovenskih pilotov najbolj ustrezal Airbus 319 CJ, saj je imel slovenski letalski prevoznik v svoji floti takrat tri letala tipa Airubus (A 320) in bi bilo letalo kompatibilno s slovensko floto. Navaja, da je bilo podobno letalo kupljeno za potrebe VIP prevozov v Italiji in da je proizvajalec dobil koncesijo za razvoj in proizvodnjo transportnega letala evropskih obrambnih sil. Ideja je bila, da bi se prednji del opremil z VIP prostorom, zadnji del pa bi (glede na potrebe in z manjšimi prilagoditvami) služil prevozu potnikov, tovora oz. ranjencev ali bolnikov. Hkrati pa bi spodnji del letala služil za prevoz tovora v standardnih kontejnerjih. V takšni konfiguraciji bi letalo lahko občasno tržili za transportno letenje, kar bi povrnilo stroške vzdrževanja. Nadalje je ugotovitev, da je letalo standardizirano po konfiguraciji "AIRLINER", kar pomeni, da se ga da ob odločitvi za morebitno prodajo zlahka prodati letalskim prevoznikom.
V zaključku poročila je navedeno, da pri ekonomskih dejavnikih ni nujno, da je velikost cene nakupa odločilna, ampak je potrebno vključiti v presojo večnamembnost in logistično oskrbo oz. stroške vzdrževanja, pa tudi možnost lastnega zaslužka.

Vlada je dne 7.6.2001 za postopke v zvezi z nabavo letala imenovala skupino v sestavi:

- Mirko Bandelj
- Rudi Gabrovec
- Mag. Helena Kamnar
- Dr. Iztok Podbregar
- Marjan Bojič

Predsednik te komisije je bil Mirko Bandelj, generalni sekretar vlade.

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

Dne 11.6.2001 je bilo poslano povpraševanje trem ponudnikom:

- Dassault aviation, za falcona 900 EX
- Canadair, za Challenger 604
- Gulfstream za Gulfstream IV

Povpraševanje Airbusu ni bilo poslano.

Po prejemu ponudb je 11.7.2001 (zabeležka 12.7.2001 št. 345-00/2001-2) komisija ugotovila, da je (tč 4: ponudba za Falcon cenovno najvišja ponudba).

Kljub temu so se pogajanja nadaljevala samo z Dassault aviation za letalo Falcon 900 EX, dodatno pa je bil v skupino 19.7.2001 imenovan dr. Mojmir Mrak.

Odločitev za prestižnega Falcona 900 EX je bila torej posledica nekih drugih odločitev, ki z gospodarnostjo in koristmi za državo nimajo nobene zveze.

Vlada je šele 19.7.2001, torej tri mesece po začetku naročila spremenila Temeljne razvojne programe in s to spremembo omogočila financiranje nakupa povsem komercialnega lukskuznega letala iz sredstev, ki so bili v TRPjih namenjeni vojski in sicer je za nakup letala namenila 70 milionov nemških mark.

Izpogajana cena za letalo Falcon 900 EX je na dan 2.10.2001 znašala 34.999.400,00 USD brez DDV.

O nakupu je vlada sklepala 4.10.2001, pogodba pa je bila podpisana 25.10.2001.

Čez pol leta je vlada 25.4.2002 imenovala novo skupino, ki naj do 15.6.2002 preveri možnost razširitve uporabnikov letala oz. prekinitev pogodbe oz. spremembo pogodbe oz. odprodajo letala oz. ostale možnosti v sestavi:

- Dr. Matjaž Nahtigal
- Mirko Bandelj
- Dr. Iztok Podbregar
- Goran Bizjak
- Blanka Primec
- Peter Zupan
- Marjan Bojič

Skupina je 20.6.2002 pripravila poročilo iz katerega izhaja, da se je odločila za spremembo letala iz dražjega Falcona 900 EX na cenejšega Falcona 2000 EX in s kasnejšo dobavo do 30.9.2003.

Letalo je bilo dejansko prevzeto pol leta kasneje in sicer v dneh 3.2.2004 do 6.2.2004 v prostorih Dassault Falcon jet corporation, Little Rock Arkansas ZDA, pri prezemu pa so sodelovali Marjan Bojič, Peter Klakočer, Vinko Golobic in Milan Kranjc.

Vlada RS pa je že pred prevzemom letala sklenila le-to oddati v najem oz. leasing. Sklep o tem je bil sprejet 15.1.2004.

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

S sklepom je bila sprejeta tudi odločitev o ustanovitvi trusta pri AIRCRAFT GUARANTY HOLDINGS, za podpisnika pa določen Mirko Bandelj.

Vlada je 5.2.2004 izdala soglasje k pogodbi o leasingu med Continental Aircraft Trust No. 461, Delaware statutory trust (leasingodajalec) in General Maritime Corporationm35, West 56 Street New York (leasingojemalec) pod sledečimi pogoji:

- Leasing v trajanju 5 let, leasingojemalec ga lahko z enostransko izjavo podaljša še za 5 let.
- Znesek mesečnega leasinga 125.000,00 USD.
- Predkupna pravica v korist leasingojemalca.

Ko se je v postopku analize ponudb preverjalo tudi ceno najema letala, je bilo nadomestno letalo ponujeno za mesečno najemnino 275.000,00 USD, vlada pa ga je oddala za polovico nižjo vrednost.

Glede na določbe pogodbe, je letalo za našo državo izgubljeno, saj je popolnoma jasno, da bo leasingojemalec z enostransko izjavo po petih letih podaljšal najem še za pet let. Glede na razmere na svetovnem trgu plačuje polovično najemnino.

6.2.3. Havbice 155 mm in sistem za upravljanje ognja (ACCS)

V začetku leta 1995 je bila imenovana projektna skupina za področje artilerije in protioklepnega boja, ki je izdelala investicijske dokumente širšega izbora orožij in sredstev, primernih za opremljanje artilerijskih enot.
Sprejeta je bila odločitev za nabavo top-havbice 155/45 mm M 845, izraelskega proizvajalca SOLTAM in 2.10.1995 izdan sklep o izboru.
Sprejeta je bila odločitev za vlečno havbico, kljub temu, da bi bila za naše razmere očitno bolj ustrezna samovozna npr. tipa M 109 , ki jo je bilo v tistem času mogoče zaslediti v obrožitvi preko 27 ih , tudi hribovitih držav.

Pogodba za 18 havbic 155 mm in 56 minimetov 120 mm ter strelivo je bila podpisana 11.01.1996. Skupna vrednost pogodbe znaša 29.527.485,00 USD.

Havbice so popolnoma neprimerne za uporabo na našem območju. Nikoli doslej še niso bile v polni meri preizkušene, saj v Sloveniji ne razpolagamo s poligonom, ki bi omogočal tak preizkus.

Nabavo je mogoče primerjati z nabavo Falcona. Kupili smo drag, a popolnoma neuporaben izdelek. Tudi v tem primeru je pri poslu sodelovala Sistemska tehnika oz. STO Ravne.

Vezano na nabavo haubic je potekala tudi nabava avtomatskega sistema za upravljanje artilerijskega ognja (ACCS).

S sklepom z dne 2.10.1995 je bil izbran sistem izraelskega proizvajalca ELBIT in 24.11.1995 podpisana pogodba v vrednosti 7.455.000,00 USD .

Projekt ACCS v programih opremljanja s sredstvi temeljnih razvojnih programov ni bil

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

načrtovan.
Sistem za avtomatsko vodenje artilerijskega ognja za bataljonski nivo havbic 105 mm ni v uporabi, ker je prišlo do ukinitve te bojne zmogljivosti.

6.2.4. Letala Pilatus

Na osnovi zakona o temeljnih razvojnih programih opremljanja obrambnih sil RS je bila načrtovana nabava treh letal.

Dne 28.6.1994 je bil sprejet sklep o izboru šolskega letala pilatus PC-9. Predsednik podkomisije za letalstvo je bil dr. Iztok Podbregar.

Dne 19.8.1994 je strokovna komisija MORSa pripravila poročilo, ponudbo je v času ministrovanja Jelka Kacina proučil dr. Iztok Podbregar.

Za dobavo letal in helikopterjev je bilo izbrano podjetje Iskra Commerce Trgovina, d.o.o..

Minister za obrambo Jelko Kacin je pogodbo z ISKRA COMMERCE trgovina, d.o.o. (dir. Ivan Marjek) podpisal 5.09.1994, dodatek k njej pa 5.8.1996.
Letala so bila rabljena.

Zanimivo je, da pogodba ne vsebuje protikorupcijske klavzule, pogodbe, ki jih je v naslednjih letih MORS podpisal direktno s proizvajalcem, pa tako protikorupcijsko klavzulo vsebujejo.

Nabavo dodatnih letal in njihovo nadgradnjo je predlagal Generalštab SV dne 27.3.1997.
V dneh 3.4.1997 do 5.4.1997 so se vršila dogovarjanja glede nakupa v tovarni v Švici (gppk dr. Iztok Podbregar) in med 2.7.1997 in 4.7.1997 v Ljubljani.

Pogodba je bila podpisana direktno s podjetjem Pilatus Aircraft Ltd iz Švice dne 5.12.1997 in sicer za devet letal PC 9M in dveh letal PC6 ter za dodatno opremo, pilotsko opremo, začetne rezervne dele, dokumentacijo in usposabljanje.

Zaradi izvedbe nadgradnje je bila z izraelskim podjetjem Radom Aviation Systems Ltd podpisana pogodba za nadgradnjo letal, svetovanje pri tem poslu pa je nudilo podjetje IBE iz Ljubljane. Dobave nadgradenj so si sledile sukcesivno v obdobju 1998 do 2004.

Skupna vrednost vseh nabav je znašala 44.960.140,00 Eurov.

Za vzdrževanje pa je bilo v obdobju od leta 1995 do avgusta 2007 porabljeno skupaj 14.059.700,00 Eurov.

6.2.5. Obnova tankov T 55-S

Pri projektu obnove tankov se je potrebno vprašati predvsem o okoliščinah, ki so narekovale pričetek in izvedbo tega projekta.
Slovenska vojska je po osamosvojitvi razpolagala z tanki T-34, T-55 in M-84. Prvi so bili za odpis. Streliva ni bilo dovolj. Nahajali smo se v obdobju embarga.

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

Od 30 tankov T-55 glede katerih je bila sprejeta odločitev za modernizacijo, jih je bilo12 novejših poljskega izvora, 18 pa starejših ruskega izvora.

V teh okoliščinah je bila sprejeta odločitev za prenovo, saj se je pri primerjavi izhajalo iz ocene 0,3 mio USD za prenovo tanka, dejansko pa je prenova stala 1,75 MIO EURov.

PRIMERJAVA PRED ODLOČITVIJO O PRENOVI:

OKVIRNE CENE OKLEPNIH VOZIL V MIO USD

CHALENGER	6-7
M-1A2	8-10
T-80 U	2,2
LECLERC	5,5-6
LEOPARD 2S	6
T-72/PT-91	1,8 - 2
ARIETE	4
T-72S	2,5
CENTAURO	2,5

PRENOVA

Moderniziranje M-1 v M-1A2	1,3-2,3
Moderniziranje LEOPARDA v L1A5	0,8
Moderniziranje T-55 SLO	0,3
Moderniziranje M-84 SLO	0,25
Moderniziranje T-72	0,25 + 0,5 - 0,8 (stroški nakupa)

Projekt je bil slabo voden, saj je prihajalo do neprestanega menjavanja nadrejenih v strukturi TRP od leta 1996 dalje.

Stroški modernizacije za 30 tankov znašajo 8.138.554.000,00 SIT ali 52,5 mio EURov oz. 1.750.000,00 Eurov na tank in sicer razvoj 17%, obnova 35%, modernizacija 31% in strelivo 18%.

Ključni mejniki izvajanja projekta:

- 14.9.1994 sklep vojaškega kolegija o modernizaciji tankov T-55 (minister Jelko Kacin)
- 21.10.1994 dopis ministra Kacina Elbitu, Izrael
- 26.6.1995 pogodba z Elbitom za modernizacijo (podpisani še štirje aneksi)
- 2.10.1995 sklep o posodobitvi 30 tankov T-55 v okviru TRP obrambnih sil v obdobju 1994 do 2003 (podpisnik Bojan Šuligoj)
- 11.12.1995 sklep o izbiri izvajalca za modernizacijo – STO Ravne (Sistemska tehnika)
- 18.1.1996 odredba o vodenju in izvedbi projekta (minister Jelko Kacin)
- 16.7.1996 pogodba z izvajalcem SŽ STO Ravne
- 06.10.1997 poligonsko preverjanje s testnim bojnim streljanjem s tanki T1 do T4
- 13.8.1998 druga pogodba z STO za dokončanje projekta

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

- 30.01.2000 zaključek projekta na lokaciji STO Ravne
- 28.09.2000 zaključek poligonskega preizkušanja z bojnim streljanjem
- 30.11.2001 zaključek postopka primopredaje tankov SV
- 2006 premestitev tankov v strateško rezervo SV

Tanki so konzervirani in se nahajajo v vojašnici slovenske vojske. Velika verjetnost je, da do leta 2012 ne bodo v uporabi. Po tistem bodo primerni le še za muzej oz. razrez.

6.2.6. Razorožitev nekdanje Teritorialne obrambe

Na podlagi dokumentacije, ki sta jo Preiskovalni komisiji dostavila Urad Predsednika republike in Ministrstvo za obrambo, je moč ugotoviti:

Dne 15.05.1990 je komandant TO RS Ivan Hočevar izdal ukaz o premestitvi orožja, ki je izven skladišč JA v skladišča JA (ukaz se je nanašal na orožje slovenske teritorialne obrambe in na orožje družbenopolitičnih skupnosti). Pri tem se je skliceval na ukaz predsedstva SFRJ (kasneje se je izkazalo, da je bil ta ukaz izdan na zahtevo Zveznega sekretariata za ljudsko obrambo in ne jugoslovanskega predsedstva).
Za orožje zaščitne brigade v Kočevski Reki je bilo v ukazu izrecno določeno, da bo posebej zastraženo s strani enot JLA.

Rok za izvršitev ukaza je bil določen na 19.5.1990 do 24.00 ure.

Predsedstvo RS naj bi o tem razpravljalo na 4. seji predsedstva, ki je bila dne 17.5.1990 v okviru točke : Razprava o sporočilu s seje predsedstva SFRJ, ki je bila dan prej. V okviru razprave je takratni predsednik predsedstva Milan Kučan dejal:
»Da bi se v podobnih primerih lažje pogovarjali z drugimi republikami in organi federacije bi bilo potrebno čim prej oblikovati jasna stališča RS o konfederativni ureditvi Jugoslavije in položaju RS v njej.«
Glede razorožitve TO pa je bila sprejeta odločitev, da se bo predsedstvo RS sestalo naslednji dan.

Na RŠTO in na predsedstvo RS so prihajali številni pisni protesti pokrajinskih, občinskih štabov in predsednikov občin glede razorožitve TO in zaprosila za nadaljnja navodila. Nekateri ukaza niso želeli izvršiti, drugi so zahtevali dodatna pojasnila.

Predsedstvo RS se je res sestalo 18.5.1990. Namesto, da bi sprejeli konkretne odločitve in odpravili ukaz, ki je bil tudi po formalni plati sporen ter zavarovali slovensko orožje, predvsem pa posameznike, ki na lastno pest ukaza niso izvršili, so poslali dopis predsedstvu SFRJ v katerem je bilo izrecno poudarjeno, da ukazu, v kolikor gre za boljše zavarovanje orožja, ne nasprotujejo in predlagajo, da se ne uveljavi tam, kjer TO že vrši ustrezno varovanje svojega orožja.

Ker ni bilo ustrezne, predvsem pa hitre odločitve predsedstva RS, je večina orožja TO prešla pod nadzor jugoslovanske armade, ki nas je leto dni kasneje napadla.

Skupščina RS je o tej zadevi razpravljala na seji Zbora združenega dela RS dne 2.7.1990 pod točko: Celovita ocena posledic premestitve orožja TO v objekte JLA. Na seji je načelnik štaba TO generalmajor Drago Ožbolt kritiziral Janeza Janšo in tiste, ki

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

ukaza niso izvršili ter s tem preprečili prenos orožja v skladišča jugoslovanske armade.

Na seji Druženopolitičnega zbora RS dne 31.7.1990 je Janez Janša predlagal, skupščina pa je potem sprejela sklepe s katerimi je ugotovila, da sta bila pri premeščanju orožja kršeni ustava in zakon in da je potrebno ukreniti vse potrebno, da se lokacije orožja uskladijo z obrambnimi načrti DPS ter, da se glede hrambe orožja vrne stanje v čas pred 15.5.1990.

Pri tem je zanimivo, kako servilna je bila uradna slovenska politika do jugoslovanskih oblasti. Ko je bil za komandanta TO RS imenovan generalmajor Ivan Hočevar, je takratni predsednik predsedstva Janez Stanovnik dne 28.7.1988 poslal predsedstvu SFRJ dopis v katerem ugotavlja, da je bil imenovan v nasprotju z veljavno zakonodajo, saj ni bil imenovan na predlog predsedstva RS. V tem dopisu pa ni zahteval odprave tega imenovanja, pač pa izrazil samo resno opozorilo na spoštovanje zakonskih določb.

Očitno je bila ta servilnost najvišje slovenske politične oblasti (kar je takratno predsedstvo tudi bilo) konec devetdesetih let podlaga za kasnejše odločitve jugoslovanskih oblasti, ki so pripeljale do razorožitve Teritorialne obrambe.

6.3. Povzetki ugotovitev

Na podlagi izvedenih dokazov Preiskovalna komisija ugotavlja:

Na podlagi izvedenih dokazov Preiskovalna komisija ugotavlja:

- da večina projektov v okviru izvajanja temeljnih razvojnih programov na Ministrstvu za obrambo, ki so bili predmet preiskave, ni bila izvedena dovolj transparentno in s skrbnostjo dobrega gospodarja,
- da v nobenem primeru ni bil objavljen razpis za nabavo opreme in da je bilo naročilo v večini primerov, ki so predmet preiskave izpeljano na podlagi neposrednega naročila, v nekaterih primerih tudi brez ustreznega preverjanja cene in kakovosti,
- da so bili v posameznih primerih nakupi izvedeni preko posrednikov,
- da so bile v ozadju nekaterih poslov strankarske povezave takrat vladajoče LDS , predvsem pri nakupu lahkih oklepnih vozil 6x6, kjer je prodaja državnega podjetja Sistemska tehnika s strani takratne vlade mag. Antona Ropa za bagatelno ceno podjetju Viator&Vektor strankarskega kolega LDS Zdenka Pavčka omogočila netransparentne posle, ki so bili opisani v tem poročilu, saj so se vozila 6x6 nabavljala neposredno in po zelo poenostavljenem postopku, posledica so številne zamude pri dobavah, penali se niso zaračunavali, ostala škoda tudi ne,
- da je izkazana velika verjetnost, da so tudi pri nekaterih ostalih nakupih, ki so predmet preiskave, obstajale strankarske in ostale povezave med posameznimi nosilci poslov oz. med fizičnimi in pravnimi osebami ter nosilci javnih funkcij,
- da je bila politična odgovornost nekaterih nosilcev javnih funkcij pri izvedbi posameznih projektov, ki so predmet preiskave velika, nikoli pa se ni ugotavljala, saj so prej odstopili oz. bili zamenjani,
- da je bila država (in je še vedno - Falcon) zaradi načina izvedbe posameznih nakupov oškodovana, saj se posamezni nakupi niso vodili gospodarno in s ciljem maksimiranja učinkov,
- da je uporabna vrednost opreme, ki je predmet preiskave oz. njena funkcionalna

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

uporabnost za obrambno pripravljenost države majhna, nična oz. v obratnem sorazmerju s stroški nabave (obnovljeni tanki, izraelske haubice, sistem za upravljanje ognja ACCS),

- da uporabne vrednosti posamezne opreme, ki je predmet preiskave, za državo ni, saj je zaradi napačnih, negospodarnih in za državo škodljivih odločitev ni mogoče uporabljati (vladno letalo Falcon),
- da je ostala oprema, ki je predmet preiskave, za obrambno pripravljenost upoštevaje čas sprejema odločitev primerna (lahka oklepna vozila 6x6, letala Pilatus), vendar pri nakupih ni bilo spoštovano načelo gospodarnosti in transparentnosti,
- da Državni zbor RS o nakupih opreme, ki je predmet preiskave ni bil vedno ustrezno in pravočasno seznanjen niti v fazi priprave, niti v fazi izvedbe,
- da leži največja odgovornost za razorožitev nekdanje teritorialne obrambe v maju 1990 na takratnem predsedstvu RS.

7. Predlogi sklepov za sejo Državnega zbora

Preiskovalna komisija predlaga, da Državni zbor po obravnavi tega poročila sprejme sledeče

S K L E P E

1.

Državni zbor sprejema poročilo in ugotovitve preiskovalne komisije za ugotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi nakupa lahkih oklepnih kolesnih vozil 6x6, vladnega letala, havbic 155 mm, sistema za upravljanje ognja (ACCS), letal Pilatus in obnovi tankov T55-S financiranih v okviru temeljnih razvojnih programov obrambnih sil Republike Slovenije v letih 1994 do 2007 zaradi suma, da so bili posli politično dogovorjeni, vodeni netransparentno in da so negospodarni, ter zaradi suma o prisotnosti klientelizma in korupcije, in za ugotovitev suma o odgovornosti nosilcev javnih funkcij pri razorožitvi nekdanje teritorialne obrambe Štev. 200-03/07-6/13 z dne 12.06.2008.

2.

Državni zbor ugotavlja:

- da pri nakupih, ki so bili predmet preiskave, niso bila v zadostni meri spoštovana načela gospodarnosti, koristi za državo, učinkovitosti, uporabnosti in racionalnega ravnanja z javnimi sredstvi ter da je šlo v številnih primerih za neracionalno trošenje javnih državnih sredstev,
- da je bila politična odgovornost posameznih nosilcev političnih funkcij v zvezi s predmetom preiskave velika, nikoli pa se ni ugotavljala, saj so prej odstopili oz. bili zamenjani in ne zasedajo več pomembnejših političnih funkcij,
- da po nepravilnostih in negospodarnosti izrazito izstopata nakup lahkih oklepnih kolesnih vozil 6 x 6 v povezavi s prodajo podjetja Sistemska tehnika v letu 2003 družbi Viator&Vektor in oddaja v leasing vladnega letala Falcon, kjer dosedanje ugotovitve kažejo na to, da ne gre samo za politične povezave takratnih glavnih

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56

akterjev, vidnih članov LDS (mag. Anton ROP, takratni predsednik vlade in Zdenko Pavček, skupina Viator&Vektor) in negospodarnost ter politično korupcijo, pač pa za sum nezakonitosti pri izvedbi teh poslov, zato Državni zbor od pristojnih organov pričakuje, da bodo v teh zadevah uvedli ustrezno preiskavo.

3.

Državni zbor ugotavlja, da so se po vstopu Republike Slovenije v NATO dvignili standardi glede nabav vojaške opreme, transparentne in gospodarne nakupe pa omogoča tudi spremenjena zakonodaja s področja javnih naročil].

Zvone Černač
predsednik

Priloženo:
- priloga - INTERNO se nahaja v Varovanem območju Državnega zbora

Poslati:
- predsedniku Državnega zbora - za obravnavo na seji DZ,
- predsedniku Vlade Republike Slovenije,
- podpredsedniku, članom, namestnikom Preiskovalne komisije.

Šubičeva 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 478 99 73, 478 95 99, faks: +386 1 478 94 56